

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Název: Kritické přístupy estetického formalismu v koncepcích Durdíka a Hostinského k Wagnerově ideji „Gesamtkunstwerku“

Autorka: Markéta Janková

Oponent práce: Mgr. Martin Kaplický, Ph.D.

Bakalářská práce Markéty Jankové představuje způsob, jak dva vrcholní představitelé české herbartovské estetiky, Josef Durdík a Otakar Hostinský reagovali na Wagnerův pojem souborného uměleckého díla (Gesamtkunstwerk). Zatímco Durdík na základě herbartovské estetiky dokazuje, že naplnění Wagnerova konceptu je nemožné a pojmy herbartovského formalismu mu slouží jako nástroj pro prokázání této nemožnosti, Hostinský naopak používá herbartovskou terminologii k tomu, aby vyargumentoval způsob, jak je možné různé umělecké druhy propojit do jednotlivého celku, čímž ukazuje nejen naplnitelnost Wagnerova pojetí, ale i to, za jakých podmínek je to uskutečnitelné. Janková tedy na základě analýzy jednoho konkrétního pojmu a uměleckého problému ukazuje, že herbartovský formalismus se v Durdíkově a Hostinského podání silně odlišuje. To je třeba chápat jako základní klad práce, která si jednoznačně zaslouží ocenění.

Struktura práce postupuje od představení obecných estetických myšlenek Josefa Durdíka a Otakara Hostinského, přes představení jejich úvah o souborném uměleckém díle, k charakterizaci českého muzikologického kontextu, do kterého vstupují (boj o Smetanu). Struktura práce je promyšlená a její záměr se podařilo naplnit. Přesto bych k ní měl dvě připomínky. Za prvé, zdá se mi, že nebyla jasně formulována souvislost mezi obecnými estetickými myšlenkami obou autorů a jejich úvahami o souborném uměleckém díle. Propojení první a druhé části práce tak zůstává poněkud nejasné. Mohla by autorka tuto souvislost formulovat u obhajoby? Druhou připomínkou je absence podrobnějšího popisu pojmu Gesamtkunstwerk, tak jak ho Richard Wagner formuluje například ve své knize *Opera a drama*. To je vzhledem k tématu práce velice překvapivé a práci by popis Wagnerova pojetí pomohl.

Celý text je napsán kultivovaně a je srozumitelně argumentován. Přesto obsahuje pár problematických pasáží. Poukážu alespoň na dvě.

1) K charakterizaci Durdíkovy formalistické estetiky Janková používá i seminární práci Karla Čapka *Směry v nejnovější estetice*. To je sice pro popis herbartovské estetiky poněkud kuriózní zdroj, ale v kontextu celé práce funguje. Na straně 9 autorka přebírá Čapkovu interpretaci a charakterizuje předmět estetického oceňování jako „dokonalé představování“. Durdík však ve své *Všeobecné estetice* nemluví o „dokonalé představě“, ale o „dokonané představě“ (§ 6). Mohla by autorka tento pojem při obhajobě vysvětlit?

2) Na straně 32 autorka oprávněně tvrdí, že podle Hostinského se v souborném uměleckém díle musí v posledku všechny složky přizpůsobit složce básnické. Doslova zde tvrdí: „Avšak role dramatického básníka stojí nad všemi a je nejvyšší instancí. Odkazuje na Richarda Wagnera, který prohlašoval, že v souborném uměleckém díle je drama cílem a hudba prostředkem výrazu (...)“. Hostinský však ve čtvrté kapitole svého spisu *Hudební krásno a souborné umělecké dílo* uvádí pro dominantní postavení poesie i ryze herbartovsky-formalistický argument. Dokázala by ho autorka při obhajobě formulovat?

Přes výše uvedené připomínky bakalářskou práci Markéty Jankové hodnotím jako kvalitní, **doporučuji ji k obhajobě** a navrhuji ji hodnotit jako **výbornou**.

V Českých Budějovicích 10. 6. 2021

Mgr. Martin Kaplický, Ph.D.